

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Světová obchodní organizace a česká veřejnost

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2005, v05-10</i>
<i>Otázky:</i>	<i>ER.17, ER.18, ER.19, ER.20, ER.21</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>10. – 17. 10. 2005</i>
<i>Počet respondentů:</i>	<i>1075</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>kvótní výběr</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>10. března 2005</i>
<i>Autor výzkumu:</i>	<i>Dr. Robert Ting-Yiu Chung¹</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

V šetření uskutečněném v říjnu loňského roku respondenti odpovídali na několik otázek týkajících se Světové obchodní organizace (WTO²). Jednalo se o výzkum probíhající paralelně v několika různých státech na základě spolupráce v rámci Světové asociace pro výzkum veřejného mínění (WAPOR³), který iniciovala a zorganizovala skupina pracovníků Programu veřejného mínění (POP) z fakulty sociálních věd Hongkongské university pro potřeby mezinárodní konference s názvem „Veřejné mínění: Východ se setkává se Západem“, již společně s WAPOR pořádali v Hongkongu v prosinci 2005. Tato informace prezentuje výsledky šetření v České republice.⁴

První otázka bloku se zaměřila na vědomosti populace, pokud jde o členství země ve WTO.⁵ Výsledky ukázaly, že povědomí českých občanů v tomto ohledu není nikterak vysoké. Pouze 32 % dotázaných správně uvedlo, že Česká republika je členem WTO, 4 % odpověděly, že členem WTO není, a 64 % otevřeně přiznalo, že to, zda Česká republika je či není členem WTO, neví.

Podrobnější analýza výsledků ukázala některé výrazné rozdíly v informovanosti podle rozdělení na základě jednotlivých sociodemografických znaků. Zdaleka nejdůležitějším diferenciacním faktorem se v tomto ohledu podle očekávání ukázalo být vzdělání. Výrazně nejčastěji znalost faktu, že ČR je členem WTO, vykazovali absolventi vysokých škol (68 %), podstatně méně často pak lidé se středoškolským maturitním vzděláním (40 %) a nejméně vyučení (23 %) nebo ti,

¹ Dr. Robert Ting-Yiu Chung je vedoucím Programu veřejného mínění (POP) na fakultě sociálních věd Hongkongské university a členem Světové asociace pro výzkum veřejného mínění (WAPOR).

² World Trade Organization

³ World Association for Public Opinion Research

⁴ Základní výsledky z ostatních participujících zemí jsou dostupné na internetových stránkách POP Hongkongské university. Viz <http://hkupop.hku.hk/english/release/release338.html>

⁵ Otázka: „Víte, zda je Česká republika členem WTO, tedy Světové obchodní organizace? Ano, je členem, ne, není členem, nebo nevíte, zda je členem?“

kdo mají pouze základní vzdělání (20 %). Další zjištěné diference se z velké části odvíjely od vzdělanostní struktury, respektive rozdílnosti vzdělanostního složení různě definovaných sociodemografických skupin populace. Nicméně nejen celkově, ale i uvnitř jednotlivých vzdělanostních skupin se projevil určitý rozdíl mezi muži a ženami, přičemž to, že Česká republika je členem WTO, uváděli poněkud častěji muži (37 %) než ženy (28 %). Povědomí o členství ČR ve WTO se i po vyloučení vlivu vzdělání zvyšuje také s rostoucí životní úrovní.

V další části šetření byli respondenti informováni, že Česká republika je členem WTO od roku 1995, a následně jim byla položena otázka: „Myslíte si, že díky připojení České republiky ke Světové obchodní organizaci došlo ke zlepšení či zhoršení ekonomického rozvoje v naší zemi? Došlo ke zlepšení, došlo ke zhoršení, nebo nenastala žádná změna?“

Tabulka 1: Vliv členství ve WTO na ekonomický rozvoj ČR (%)

	Všichni dotázaní	Ti, kdo věděli, že ČR je členem WTO
Došlo ke zlepšení	21	43
Došlo ke zhoršení	8	9
Nenastala žádná změna	27	29
Neví, nedokáže posoudit	44	19

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Výsledky zachycené v tabulce 1 ukazují, že lidé v ČR se spíše přiklánějí k neutrálnímu (27 %) nebo pozitivnímu (21 %) hodnocení efektu zapojení ČR do WTO, než k negativnímu (8 %). Výrazně nejčastější odpovědi respondentů na uvedenou otázku však bylo, že to nevědí nebo neumějí posoudit (44 %). Jiná je ovšem situace mezi těmi, kdo mají povědomí o zapojení ČR do WTO. Mezi respondenty, kteří v odpovědi na první otázku uvedli správně, že Česká republika je členem WTO, byl podíl nerozhodných odpovědí podstatně nižší (19 %) a naopak vyšší byl podíl těch, kdo soudí, že v důsledku zapojení ČR do WTO došlo ke zlepšení ekonomického rozvoje. Podíl těch, kdo si myslí, že připojení země nemělo na ekonomický rozvoj žádný vliv (29 %) nebo vliv negativní (9 %) se od analogických podílů v rámci celé populace nikterak významně neliší.

Relativně vyšší podíly příznivého hodnocení se objevovaly u dotázaných s vysokoškolským vzděláním (39 %), dobrou životní úrovní (31 %) a věkem v rozmezí 30 až 44 let (29 %).

Dále pak šetření zjišťovalo hodnocení respondentů ohledně toho, co WTO přinesla vyspělým státům, rozvojovým zemím a globálně celému světu.⁶

Tabulka 2: Přinesla WTO více dobrého nebo více špatného... (%)

	Více dobrého	Tak napůl	Více špatného	Neví
Rozvinutým zemím	21	28	7	44
Rozvojovým zemím	24	21	9	46
Světu	23	24	7	46

Pozn.: Procenta v řádku.

Jak vyplývá z údajů v tabulce 2, přínos WTO je pokaždé podobným způsobem převážně hodnocen jako pozitivní či alespoň neutrální. Jako špatný jej hodnotí

⁶ Otázka: Někteří lidé dělí svět na rozvinuté a rozvojové státy či území. Řekl byste, že Světová obchodní organizace přinesla více dobrého nebo více špatného rozvinutým zemím a oblastem? Řekl byste, že Světová obchodní organizace přinesla více dobrého nebo více špatného rozvojovým zemím? Řekl byste, že Světová obchodní organizace přinesla světu celkově více dobrého nebo více špatného?

v kterémkoli směru pouze necelá desetina dotázaných. Poměrně vysoký podíl odpovědí „neví“ se pak ve všech případech pohyboval nad úrovní dvou pětín.

Konfrontace odpovědí respondentů na otázku ohledně přínosu WTO rozvinutým a rozvojovým zemím ukazuje (viz tabulku 3), že většina dotázaných nepovažuje působení WTO za rozporné ve vztahu k oběma uvedeným skupinám zemí. Mezi respondenty, kteří sdělili v obou otázkách konkrétní odpověď, naprostá většina (69 %) uvedla stejně orientovaný přínos (tj. v obou případech shodně pozitivní, neutrální či negativní) pro rozvinuté i rozvojové země. Naopak v úplné kontrapozici (jednou jako pozitivní a podruhé naopak negativní) přínos WTO oběma odlišným skupinám vidí jen 8 % respondentů a odpovědi zbývajících 23 % představovaly různé kombinace jedné odpovědi „tak napůl“ s pozitivním či negativním přínosem v druhé skupině.

Tabulka 3: Kombinace přínosu WTO rozvinutým a rozvojovým zemím (%)

		Přínos WTO pro rozvojové země		
		+	0	-
Přínos WTO pro rozvinuté země	+	30	5	5
	0	11	31	5
	-	3	2	8

Pozn.: Celková procenta, součet všech údajů v tabulce činí 100 %.

Z šetření dále vyplynulo, že obecně relativně příznivěji na přínos WTO pohlížejí lidé s vysokoškolským vzděláním, dobrou životní úrovní a ve věku od 30 do 44 let, což se prakticky kryje i s dříve zmiňovaným hodnocením vlivu členství České republiky ve WTO na její ekonomický rozvoj.